

KVALITETSDEKLARATION

Utrikeshandel med varor

Ämnesområde

Handel med varor och tjänster

Statistikområde

Utrikeshandel

Produktkod

HA0201

Referenstid

2023 månad

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	4
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	9
3.1 Framställningstid	9
3.2 Frekvens	9
3.3 Punktlighet	9
4 Tillgänglighet och tydlighet	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	10
4.3 Presentation	10
4.4 Dokumentation	11
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	11
5.1 Jämförbarhet över tid	11
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	12
5.3 Sam användbarhet i övrigt	12
5.4 Numerisk överensstämmelse	14
Allmänna uppgifter	14
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	14
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	14
C Bevarande och gallring	14
D Uppgiftsskyldighet	15
E EU-reglering och internationell rapportering	15
F Historik	16
G Kontaktuppgifter	16

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken visar Sveriges utrikeshandel med varor. Varje månad publicerar SCB uppgifter om värde och kvantitet fördelade efter vara och land. Fr.o.m. referensmånad april 2021 publiceras även ett s.k. volymindex som visar värdeutvecklingen i fasta priser månadsvis. Tidigare skedde detta endast kvartalsvis.

Statistik över Sveriges import och export är nödvändig för beräkning av Nationalräkenskaperna och Betalningsbalansen samt för rapportering till EU:s statistiska organ Eurostat om Sveriges totala export och import av varor med utlandet. Detaljerad varustatistik är även ett ofta använt underlag för beslutsfattare inom näringslivet, dess organisationer och offentliga myndigheter.

EU:s ministerråd har konstaterat att information om varuhandeln mellan medlemsländerna är väsentlig för att kunna visa den inre marknadens utveckling. Denna måste baseras på detaljerade varuuppgifter för att kunna belysa olika sektorer av näringslivets varuhandel inom gemenskapen och dess medlemsländer.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken om Sveriges utrikeshandel används inom många olika områden och viktiga användare och användningsområden är bland annat:

- Finans- och näringsdepartementen samt Sveriges riksbank för bedömningar, prognoser och beslut inom ekonomisk politik och näringspolitik
- Kommerskollegium, Tullverket, Jordbruksverket och Livsmedelsverket för förhandlingar och utredningar inom handelspolitikens område
- Konjunkturinstitutet, Svenskt Näringsliv, bankers och finansinstituts analysenheter samt branschorganisationer för bedömningar av och prognoser för samhällets ekonomiska utveckling
- Business Sweden, svenska och utländska företag samt utländska ambassaders handelsrepresentationer för marknadsanalyser och bedömning av marknadsundersökningar
- massmedia för nyhetsbevakning och som underlag för artiklar om utvecklingen av svensk utrikeshandel
- forskare och utbildningsväsendet (universitet, högskolor etc.) för olika forskningsprojekt
- Eurostat, Europeiska centralbanken, FN och andra internationella organ för analys och vidare spridning av internationell statistik.

De variabler som samlas in baseras på EU:s förordningar. För att hålla uppgiftslämnarbördan på en så låg nivå som möjligt har SCB valt att endast

samla in de obligatoriska variablerna. Detta innebär att den publicerade statistiken i vissa fall inte helt motsvarar användarnas önskemål

1.2 Statistikens innehåll

De statistiska målstorheter som skattas är månatlig import och export av varor.

1.2.1 Objekt och population

Undersökningens målpopulation utgörs av de varor som passerar svensk gräns under referensmånaden. Med vara avses all lös egendom inklusive elektrisk ström. Målpopulationen sammanfaller med intressepopulationen.

Uppgiftskällor är organisationer (juridiska enheter så som företag och myndigheter) eller privatpersoner som har utrikeshandel med varor. För enkelhets skull kallas samtliga dessa nedan för företag.

Observationsobjekten är desamma som målobjekten, dvs. varor enligt ovan.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna är varukoder enligt varuklassificeringen KN8, partnerland (export: bestämmelseland, import: avsändningsland), nettovikt, annan kvantitet än vikt för vissa varor samt statistiskt varuvärde; export värderad som free on board (fob), import värderad som cost, insurance and freight (cif).

En intressevariabel, som efterfrågas av användare men som inte finns i statistiken, är ursprungsland för import.

Observationsvariablerna är desamma som målvariablerna med ett undantag. För att minska uppgiftslämnarbördan används fakturavärde i stället för statistiskt värde i varuhandel med andra EU-länder. Se vidare avsnitt 2.2.6.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska måtten är summa och volymindex. Volymindex är värdet förändringen rensad för prisförändringar. Beräkningen görs enligt Laspeyres indexformel.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Redovisningen av Sveriges varuhandel sker enligt följande varuklassificeringar:

- **Kombinerade Nomenklaturen (KN).** Data finns på olika detaljeringsnivåer (2, 4, 6 och 8-siffernivå), där KN8 är den mest detaljerade nivån.
- **Standard International Trade Classification (SITC).** Data finns på olika detaljeringsnivåer (1, 2, 3, 4 och 5-siffernivå), där SITC5 är den mest detaljerade nivån.
- **Standard för svensk produktindelning efter näringsgren (SPIN).** Data finns på olika detaljeringsnivåer (1, 2, 3, 4 och 5-siffernivå), där SPIN5 är den mest detaljerade nivån.

I de flesta tabeller som publiceras i SCB:s statistikdatabas redovisas avsändningsland för import och bestämmelseland för export. Uppgift om

ursprungsland finns endast för handel med länder utanför EU och redovisas i separata tabeller.

Bestämmelseland är det (vid exporttillfället) senast kända land där varan är avsedd att förbrukas.

Mer information om de olika varunomenklaturerna går att hitta under Produktindelningar i [SCB:s klassifikationsdatabas](#).

SCB tillämpar s.k. passiv sekretessbevakning för hantering av sekretesskydd vid publiceringen av uppgifter om utrikeshandel med varor. Detta innebär att SCB prövar inskränkt publicering av detaljerade varu- och landuppgifter först efter att ett företag själv har begärt detta.

1.2.5 Referenstider

Både populationens och variabelernas referenstid är månad.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Undersökningen om varuhandeln med länder utanför EU (Extrastat) baseras på uppgifter från Tullverket. Uppgifterna har sitt ursprung i de import- och exportdeklarationer som lämnas avseende import av varor från eller export av varor till ett icke EU-land. Eftersom det krävs en deklARATION för alla varor som passerar Sveriges gräns vid export till och import från ett land utanför EU anses ingen större osäkerhet förekomma här.

Uppgifter om varuhandeln med EU-länder (Intrastat) samlas in via en totalundersökning med cut off-gräns, vilket innebär att de minsta företagen inte ingår i datainsamlingen. Utöver de inrapporterade värdena använder SCB uppgifter från Skatteverkets momsdeklarationer. Olika modellantaganden görs, dels för uppgiftsskyldiga företag som inte har redovisat värden, dels för företag med handel under tröskelvärdet för uppgiftsskyldighet. Modellantagandena beskrivs närmare i avsnitt 2.2.6.

På total nivå anses tillförlitligheten vara hög, men osäkerhet förekommer för mer detaljerade nivåer.

2.2 Osäkerhetskällor

Den osäkerhetskälla som bedöms störst är mätfel.

En annan osäkerhetskälla är de skattningar som görs för företag som inte är uppgiftsskyldiga. Osäkerheten är som störst vid redovisning på finare nivåer.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Undersökningens ram, dvs. alla företag som är berörda, ser olika ut varje månad. Detta beror på att företag löpande inkluderas respektive exkluderas. Det finns viss under- och övertäckning till följd av eftersläpning i rapporteringen av uppgifter som kommer in till SCB från Skatteverket. Täckningsproblematik kan även uppstå på grund av företagsförändringar och

ofullständiga uppgifter i momsdeklarationerna. Vilka företag i ramen som ska delta i direktinsamling bestäms av tröskelvärdet.

Insamlingen av uppgifter om fartyg och flygplan baseras på underlag som SCB får från Transportstyrelsens sjöfarts- och luftfartsregister.

Undertäckningsproblemen anses därför vara små. För insamlingen av varor som levereras till fartyg och flygplan råder däremot en okänd undertäckning. Dessa varor redovisas på förenklade KN8-koder som inleds med 9930. Tillförlitligheten för dessa varukoder kan därför anses vara lägre.

Sammantaget bedöms täckningsbristerna i undersökningen som små med liten påverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.2.3 Mätning

Insamlingen i Intrastat sker via elektroniska mätinstrument, och maskinella valideringskontroller omöjliggör viss typ av felrapportering. Statistik för Extrastat sammanställs genom statistisk bearbetning av administrativa export- och importdeklarationer som samlas in av Tullverket.

Varuklassificeringen KN består av drygt 9 000 varukoder vilket gör att det många gånger kan vara svårt för uppgiftslämnarna att välja rätt varukod för en vara. Detta påverkar särskilt statistiken på detaljerade nivåer. Det är praktiskt svårt för SCB att verifiera att varukoder som angetts är korrekta. Det finns tillfällen då det går att upptäcka fel, exempelvis när uppgifterna avviker från de tidigare inrapporterade värdena, men systematisk felrapportering är svår att upptäcka. I vissa fall förekommer även stora skillnader mellan de belopp som rapporterats till Intrastat och momsdeklarationen för samma period. Detta kan leda till tillfälliga mätfel då utredningarna för att ta reda på vilket av de rapporterade värdena som är korrekt ofta drar ut på tiden.

Mätfel uppkommer även om uppgiftslämnare av misstag redovisar tjänsteprodukter som varuhandel eller vice versa. Ett sådant misstag kan uppkomma relativt lätt eftersom avgränsningen mellan vara och tjänst i vissa fall kan vara svår att göra. Ett exempel på detta är definitionen av en programvara som innehåller både en varu- och tjänstedel. Mätfel kan även uppstå vid felaktig rapportering av trepartshandel. Med trepartshandel avses varutransaktioner där tre företag i två eller ibland tre olika länder är aktiva parter i transaktionen. Även felaktig redovisning av reparation/lönbearbetning, finansiell/operationell leasing, lager samt programvaror kan resultera i mätfel.

Tillförlitligheten av mätförfarandet på total nivå anses vara god. På detaljerad nivå kan både systematiska och slumpmässiga fel förekomma och tillförlitligheten på denna nivå är därför lägre. Varukoder (KN8) som har flera angränsande varukoder kopplade till en och samma KN6 bedöms som svårare för uppgiftslämnaren att lämna rätt varukod för. Slumpmässiga fel är enklare att hitta i granskningen än systematiska fel.

2.2.4 Bortfall

Med bortfall avses saknade uppgifter för uppgiftsskyldiga företag i Intrastat vid den tidpunkt som SCB börjar sammanställa den statistik som ska publiceras. Bortfallskompensationen utgjorde under år 2022 ca 2 procent av det totala exportvärdet och ca 4 procent av det totala importvärdet, beräknat

vid det första publiceringstillfället. Bortfallet minskar vanligtvis till revideringstillfällena eftersom uppgifter fortsätter att komma in även efter den första publiceringen.

Den statistik som inhämtas från Tullverket, Extrastat, förutsätts inte vara behäftad med bortfall och därför sker ingen bortfallskompensation.

Sent inkomna uppgifter för varor med höga värden som är svåra att bortfallsjustera för, t.ex. fartyg och flygplan, kan ibland leda till en viss underskattning av handeln vid det första publiceringstillfället avseende både Extrastat och Intrastat.

De metoder som används för att kompensera för bortfallet beskrivs i avsnitt 2.2.6.

Konsekvenserna för statistikens tillförlitlighet avseende bortfall på total nivå bedöms vara små. På detaljerad nivå kan viss osäkerhet förekomma för skattade uppgifter på vara- och landnivå. Denna osäkerhet anses dock vara tillfällig eftersom skattningarna tas bort och ersätts av insamlade uppgifter så snart de saknade rapporterna kommer in.

2.2.5 Bearbetning

Inför publiceringen genomför SCB kontroller för att hitta och om möjligt korrigera fel som skulle kunna ha en snedvridande effekt på statistiken. Misstänkta fel följs upp, exempelvis genom kontakt med uppgiftslämnaren. Den kvarstående osäkerheten efter dessa hanteringar bedöms vara försumbar på totalnivå.

2.2.6 Modellantaganden

I Intrastat, som är en totalundersökning med cut off-gräns, ingår företag som har en årlig varuutförsel till EU om minst 4,5 miljoner kronor eller varuinförsel från EU om minst 15,0 miljoner kronor (nytt värde fr.o.m. 2023). Företagen delas därför in i dels *uppgiftsskyldiga* (över tröskeln), dels *icke uppgiftsskyldiga* (under tröskeln). Nedan följer en beskrivning av de modellantaganden som SCB gör i framställningen av statistiken.

Metoder för företag över tröskeln vid bortfall

För att kompensera för objektsbortfallet i Intrastat används olika imputeringsmetoder. För att bestämma nivån på företagets handel används oftast det värde som företaget lämnat i momsdeklarationen. Om detta saknas används andra metoder för att bestämma nivån. Införseln har fler uppgiftslämnare och påverkas därför något mer av modellantaganden jämfört med utförseln på grund av något högre bortfall.

Metoder för företag under tröskeln

För att bestämma nivån och strukturen på handeln under tröskeln använder SCB information från momsdeklarationen avseende EU-handel. Dessa värden fördelas per bransch som företagen är klassificerade enligt den gällande standarden för svensk näringsgrensindelning, SNI 2007. Tillförlitligheten för införseln påverkas mer av modellantagandet än utförseln. Detta då handelsvolymen som skattas under tröskeln för införseln är ca 10 % jämfört med ca 3 % för utförseln. På aggregerad nivå bedöms effekten vara lägre än på detaljerad nivå.

Fördelning av handel enligt modellantaganden

De värden som beräknats enligt de två ovanstående kategorierna fördelas antingen genom företagshistorik eller genom handelsstruktur hos liknande företag. Fördelningen sker i de två dimensionerna vara och land.

För företag som handlar med en mängd olika varor kan skattningarna ibland bli mindre träffsäkra. Generellt är tillförlitligheten på KN8-nivå lägre för den del av handeln som hamnar under tröskeln.

Skattning av statistiskt värde från fakturavärde

Med fakturavärde menas fakturerat belopp inklusive kostnader för frakt och försäkring i de fall dessa enligt leveransvillkoren ingår i fakturan. För att få samstämmighet i de uppgifter som publiceras samt för att följa gällande förordningar görs omräkningar från fakturavärde till statistiskt värde med hjälp av särskilda omräkningsfaktorer.

Omräkningsfaktorererna bygger på en modellbaserad ansats som utgår från relationen mellan statistiskt värde och varans pris som båda samlas in via tulldeklarationer. Underlaget baseras på uppgifter avseende länder som angränsar till EU. Omräkningsfaktorererna används i Intrastatundersökningen och Särskilda varuförflyttningar för att räkna om fakturavärdet till statistiskt värde. Underlaget till modellen granskas årligen och vid behov görs justeringar för att höja kvaliteten i modellen.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

I detta avsnitt beskrivs främst hur mycket den preliminära statistiken skiljer sig från den slutliga. I avsnitt 3.1 kan man läsa mer om när statistiken publiceras och när revideringar av tidigare publicerad statistik görs.

Först publiceras preliminära uppgifter (s.k. snabbstatistik) och då endast med värden för total import och export, fördelade på EU-handel och icke EU-handel. Total EU-handel skattas baserat på dittills inkomna uppgifter från merparten av uppgiftslämnarna.

Det osäkerhetsmått som finns framtaget är att merparten (ca 95 procent) av avvikelserna mellan den preliminära statistiken och det senare utfallet (då de detaljerade uppgifterna publiceras en månad senare) ligger inom intervallet -2 miljarder till +1 miljard kronor för både import och export.

En jämförelse av den första preliminära detaljstatistiken med den statistik som publiceras i februari året efter (när uppgifter för hela föregående år revideras) visar att medeldifferensen i absoluta tal under 2022 för exporten var 317 miljoner kronor (0,2 %) och för importen 852 miljoner kronor (0,5 %) per månad. Eftersom fler uppgifter hinner komma in mellan dessa två publiceringsomgångar brukar revideringarna oftast peka i en positiv riktning. Med andra ord, de totala värdena brukar normalt öka jämfört med den första preliminära publiceringen. Ibland sker dock det motsatta, att värdena revideras ned. Detta beror oftast på att företagen har reviderat sina tidigare lämnade uppgifter.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Preliminär snabbstatistik (total varuexport, total varuimport och handelsnetto) publiceras ca 27 dagar efter referensmånadens slut. Första publiceringen av detaljerade uppgifter (fördelade per vara och land) sker ca 57 dagar efter referensmånaden. Även statistik över volymindex med fördelning på varugrupper publiceras fr.o.m. referensmånad april 2021 ca 57 dagar efter referensmånaden.

I samband med att SCB publicerar ny statistik revideras även den tidigare publicerade statistiken, vanligtvis tre månader tillbaka i tiden. I samband med helårspubliceringen i februari revideras hela föregående år. Vid publiceringen i oktober revideras hela det innevarande året samt föregående år. Det innebär att den slutliga statistiken för 2023 är planerad att publiceras i oktober 2024. Det kan dock förekomma att revideringar görs även vid senare tillfällen och för perioder ännu längre tillbaka i vissa speciella fall.

3.2 Frekvens

Uppgifterna samlas in varje månad, statistiken som avser kalendermånad publiceras månatligen.

3.3 Punktlighet

Publiceringen följer 2023 års publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

De kanaler som används för att förmedla statistiken är främst SCB:s webbplats scb.se (i form av t.ex. statistisknyheter, rapporter, samt via Statistikdatabasen) och Eurostats statistikdatabas Comext (omfattar även övriga medlemsländers statistik).

I Statistikdatabasen på scb.se kan användarna göra egna uttag. Man kan t.ex. ta fram statistik på olika nivåer enligt nomenklaturerna KN, SITC och SPIN med uppdelning på land och period.

- KN är mest detaljerad och summeras hierarkiskt från 8-siffernivå till 6-, 4- och 2-siffernivå.
- SITC är FN:s varunomenklatur och är hierarkiskt uppbyggd från 1-siffernivå till 5-siffernivå.
- SPIN är SCB:s egen varuindelning där produkterna är grupperade efter branschindelningen SNI.

Hur KN, SITC och SPIN förhåller sig till varandra

Medan SNI är en branschindelning av företag kan SPIN ses som en branschindelning av produkter. Exporten eller importen för en viss SPIN-kod är alltså inte detsamma som exporten eller importen för företagen med samma SNI-kod. Både SITC och SPIN bygger på summor av KN8-koder. Särskilda nycklar finns framtagna där man kan se vilka KN8-koder som ingår i respektive SITC- och SPIN-kod. Nycklar för KN-SITC och KN-SPIN finns

tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/ha0201. På grund av att samtliga varukoder på KN 8-nivå inte kräver uppgift om vikt och annan kvantitet (t.ex. styck, kvadratmeter) går dessa endast att redovisa på KN-nivå. Eftersom både SITC och SPIN bygger på summor av KN8-koder kan inga uppgifter om vikt och annan kvantitet redovisas för dessa varuindelningar.

Att tänka på när man gör uttag ur Statistikdatabasen

Vad man bör tänka på vid uttag ur Statistikdatabasen är att varuimporten i de flesta tabeller baseras på import från avsändningsland (vilket ofta skiljer sig från ursprungsland). För exporten gäller bestämmelseland (det vid exporttillfället senaste kända land där varan är avsedd att förbrukas). Värden redovisas i tusentals svenska kronor (tkr) i löpande priser om inte annat anges och vikter redovisas i ton. För vissa varor redovisas även annan kvantitet (t.ex. kubikmeter, liter eller styck). Information om vilka varor som kräver uppgift om annan kvantitet finns på Intrastats webbplats, www.scb.se/intrastat.

Det finns olika tabeller som kan användas vid uttag av statistik, både bortfallsjusterade och ej bortfallsjusterade. I de bortfallsjusterade tabellerna har SCB uppskattat värden för företag som inte lämnat in uppgifter i tid (bortfall) samt för företag under tröskeln för uppgiftsskyldighet. Tabeller som inte är bortfallsjusterade innehåller endast insamlade värden, vilket innebär att värdena som publiceras i dessa tabeller är underskattade för många varor och länder.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Utöver statistiken som publiceras kan man även, mot en avgift, beställa statistik om utrikeshandel med varor som kopplas till olika variabler i företagsdatabasen (FDB). Vanligtvis är dessa variabler län, kommun, storleksklass efter antal anställda, standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) och omsättningsklass. Det är även möjligt att beställa export- och importuppgifter om olika summeringar av varor på olika nivåer (KN, SITC och SPIN). Ytterligare varianter som kan beställas är tabeller över antal export- och importföretag samt över ursprungsland för import från länder utanför EU. För all statistik som levereras på beställning tillämpas aktiv sekretess.

4.3 Presentation

Varje månad publiceras en statistiknyhet avseende handelsnettot samt en kortare statistiknyhet med värden i både fasta och löpande priser. Varje kvartal publiceras en längre statistiknyhet avseende export och import fördelade på varor och länder samt volymindex.

För att underlätta för användarna presenterar SCB på scb.se vissa färdiga tabeller av särskilt efterfrågade uttag. Dessa uppdateras månadsvis. Tabellerna visar export och import av varor fördelade på världsdelar och länder, export och import för viktiga varuområden enligt SITC samt export och import till och från Sveriges 30 största handelspartners. I samtliga tabeller redovisas värden i löpande priser (i miljoner kronor) för den aktuella perioden (ackumulerat för året) samt för samma period föregående år. Även andel och förändring i procent redovisas.

Förutom de färdiga tabellerna finns diagram framtagna som visar export- och importutvecklingen för stora varugrupper enligt SPIN samt till stora handelspartners. Även ett diagram som visar utvecklingen av den totala exporten, importen och handelsnettot har tagits fram. Samtliga diagram uppdateras månadsvis. Diagrammen är trendsattade vilket innebär att värdena (i miljoner kronor i löpande priser) är korrigerade för olika antal arbetsdagar i månaderna och för säsongsmässiga variationer samt utjämnade för tillfälliga slumpmässiga variationer.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i *Statistikens framställning (StaF)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/ha0201.

Metodrapporter som tidigare tagits fram inom området Utrikeshandel med varor finns publicerade på SCB:s webbplats (länk enligt ovan) under rubriken Fördjupad information.

Övrig dokumentation som kan vara intressant för användare av undersökningen Utrikeshandel med varor är:

- User guide on European statistics on international trade in goods – 2020 edition (Eurostat)
- Quality report on European statistics on international trade in goods – 2018-2021 data – 2022 edition (Eurostat)
- European business statistics geonomenclature applicable to European statistics on international trade in goods – 2022 edition (Eurostat)

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Den omläggning av statistiken som infördes 1995, då Sverige gick med i EU, har resulterat i betydande svårigheter att kunna jämföra statistikuppgifter före och efter detta år.

Från och med 1998 rapporterar uppgiftslämnarna i Intrastat fakturerat värde istället för statistiskt värde. Syftet var att förenkla för uppgiftslämnarna och förändringen fick en relativt liten påverkan på statistiken.

I maj 2004 utvidgades EU med tio nya medlemsländer, i januari 2007 tillkom ytterligare två och i juli 2013 tillkom ännu ett nytt medlemsland. I statistiken innebär detta att uppgifter om handeln med dessa länder numera samlas in och redovisas i Intrastat istället för som tidigare i Extrastat.

Varuklassificeringarna ses över med jämna mellanrum, vilket resulterar i att varukoder helt kan tas bort, läggas till eller ändra innehåll. I samband med detta skapas nya nomenklaturversioner. Dessa översyner som sker i takt med att handelsmönstren förändras gör det svårt att tillhandahålla långa tidsserier. För att kunna se vilka ändringar som skett mellan åren finns varukodsnycklar framtagna för olika år samt en sökfunktion där man kan söka på både nya och gamla varukoder. Även vissa begreppsändringar kan påverka jämförbarheten mellan olika perioder. Som exempel på detta kan nämnas att importen fram

till 1995 baserades på ursprungsland medan den efter 1995 baseras på avsändningsland.

Något annat som påverkar jämförbarheten över tid är de förenklingar för mindre företag som ständigt är föremål för utredning, både på nationell nivå och inom EU. En förenkling som tillämpats vid ett flertal tillfällen är att man höjt de tröskelvärden som avgör vilka företag som blir uppgiftsskyldiga till Intrastat. Detta underlättar för många uppgiftslämnare som då hamnar under tröskeln och inte längre behöver rapportera till SCB. Men detta påverkar samtidigt statistiken negativt eftersom det blir nödvändigt att efter varje höjning av tröskelvärdet skatta en större andel data för att kompensera för de företag som hamnar under tröskelvärdet. Konsekvensen ökar osäkerheten på detaljnivå. Detta innebär i sin tur att de ej bortfallsjusterade tabellerna på KN 8-nivå i statistikdatabasen efter varje höjning av tröskelvärdet baseras på allt färre insamlade uppgifter. Vidare innehåller de bortfallsjusterade tabellerna på KN 2-, 4- och 6-nivå en större andel skattningar än tidigare. Detta kan resultera i tydliga tidsseriebrott för vissa varukoder.

Den 1 februari 2020 lämnade Storbritannien EU med ett övergångsavtal som gällde fram till sista december 2020. Eftersom Storbritannien under övergångsperioden var kvar i EU:s inre marknad så fortsatte i praktiken handeln precis som vanligt under denna period. I februari 2020 infördes en ny variabel, EU27_2020, i de tabeller som presenterar varuhandel på landnivå. Storbritannien flyttades samtidigt från den tidigare grupperingen EU28 till grupperingen Övriga Europa.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

KN på 8-siffernivå används inom EU vid rapportering av utrikeshandel med varor och statistiksystemen Intrastat och Extrastat tillämpas i alla EU-länder. Samstämmighet råder med FN:s och EU:s standarder. På 6-, 4- och 2-siffernivå överensstämmer KN med WCO:s nomenklatur HS (Harmonised system). SPIN överensstämmer på 4-siffernivå med Eurostats CPA (Classification of product by activity).

Något som försvårar jämförbarheten inom detta område är att utrikeshandelsstatistiken med varor styrs av andra EU-förordningar än de förordningar som används av Nationalräkenskaperna och Betalningsbalansen. Sedan andra respektive tredje kvartalet 2014 publicerar Nationalräkenskaperna och Betalningsbalansen dessutom enligt nya manualer (ENS 2010 respektive BPM6). Dessa överensstämmer i stort med varandra, men förändringarna har medfört att skillnaderna i utfall mellan Nationalräkenskaperna, Betalningsbalansen och Utrikeshandel med varor har ökat, särskilt vad gäller exporten. Förklaringar till dessa skillnader behandlas vidare i avsnitt 5.3.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Industrins varuproduktion

Undersökningen Industrins varuproduktion i Sverige är fördelad enligt samma varunomenklatur (KN) som utrikeshandelsstatistiken, vilket till viss del möjliggör samanvändbarhet av export-, import- och produktionsuppgifter på varunivå. Även om båda undersökningarna utgår från samma nomenklatur finns skillnader som kan försvåra jämförelser. Något som skiljer undersökningarna åt är att Industrins varuproduktion är en årsundersökning

medan Utrikeshandel med varor är en månadsundersökning. Skillnader finns även i de tröskelvärden som används för att bestämma vilka företag som ska ingå i respektive datainsamling. Även hanteringen av skattningar för företag under tröskeln skiljer sig åt. Industrins varuproduktion beskriver värdet och mängden av de varor och därtill sammanhörande tjänster som den svenska industrin producerat under året och det bör enligt nationalekonomisk teori finnas samband mellan import, produktion, konsumtion och export. I praktiken däremot kan skillnader ibland upptäckas vid samgranskning av rapporterade värden. Dessa skillnader kan bl.a. förklaras av att olika KN8-koder använts i de olika undersökningarna. Även periodiseringsfel kan förekomma. Dessa uppstår om samma vara har redovisats i olika perioder i de båda undersökningarna.

Nationalräkenskaperna

Utrikeshandel med varor ingår som underlag i SCB:s kvartalsvisa beräkningar av BNP. På grund av olika definitioner och avgränsningar skiljer sig de uppgifter som redovisas i BNP och Utrikeshandel med varor åt. En av skillnaderna är att Utrikeshandel med varor redovisar uppgifter i statistiskt värde medan man i Nationalräkenskaperna redovisar uppgifter värderade i fakturavärde, vilket resulterar i vissa värdemässiga avvikelser vid jämförelse.

En annan skillnad rör merchanting, dvs. den del av trepartshandel som innebär att företag i Sverige köper produkter utomlands för att sedan sälja dem utan att först ta hem dem till Sverige. Enligt manualen ENS 2010 (som används av Nationalräkenskaperna) ska merchanting redovisas som varuhandel. Inköpen räknas i Nationalräkenskaperna som en negativ varuexport och försäljningen som en (positiv) varuexport. Tidigare har denna marginal på affärerna räknats som en tjänsteexport. Förändringen innebär inget för handelsnettot totalt men den innebär att stora belopp flyttas från tjänsteexporten till varuexporten i redovisningen av BNP. Även definitionen av lönbearbetning enligt ENS 2010 som används i Nationalräkenskaperna är annorlunda än den som tillämpas i Utrikeshandel med varor och skillnaden har ökat jämfört med läget innan ENS 2010. Lönbearbetning räknas i Nationalräkenskaperna numera netto, dvs. endast värdet av bearbetningstjänsten redovisas som export när det gäller lönbearbetning av utländska varor i Sverige respektive som import vid bearbetning utomlands. Dessa nettovärden fördelas som handel med respektive vara. Tidigare har värdet av hela varan redovisats när den passerar gränsen såväl före som efter bearbetningen. Lönbearbetning har alltså ändrat definition i Nationalräkenskaperna men räknas liksom tidigare in i exporten och importen av varor. Eftersom utrikeshandelsstatistiken med varor redovisas enligt andra EU-förordningar kommer dessa förändringar inte att speglas i utrikeshandelsstatistiken med varor. Dvs. merchanting kommer inte heller i fortsättningen att räknas in i exporten av varor och lönbearbetning kommer fortsätta att beräknas på samma sätt som hittills.

En annan förklaring till att skillnader uppstår är att SCB ibland justerar utrikeshandelsstatistiken i Nationalräkenskaperna i syfte att få beräkningarna av BNP från användningssidan och produktionssidan att stämma överens. Sådana justeringar kan gälla såväl prisutveckling som värden i löpande priser.

5.4 Numerisk överensstämmelse

I de framtagna tabellerna som innehåller uppgifter om export och import för viktiga varuområden enligt SITC finns vissa avvikelser mellan olika totalsummor, s.k. summainkonsistens. Detta beror på att tabellerna innehåller en blandning av olika varugrupper på SITC (1-5-siffernivå). Vissa varugrupper har i tabellen även summerats till ett antal industriområden som inte ingår i SITC som standard. Samtidigt har vissa varugrupper utelämnats varför summan av varugrupperna i tabellen inte alltid stämmer med de redovisade summeringarna och totalsummorna. Anledningen till att SCB valt att presentera tabellerna på detta sätt är för att bättre kunna spegla handeln med för Sverige viktiga export- och importvaror.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Kvalitetsdeklarationen avser officiell statistik. För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

Inga enskilda företags uppgifter kan identifieras vid redovisning. I enlighet med förordningen ([1984:692](#)) om det allmänna företagsregistret ska aggregerade uppgifter om export- och importland (grupperade i åtta landområden) samt export- och importvärden (indelade i nio storleksklasser) årligen lämnas till det allmänna företagsregistret (BASUN). Uppgifterna i detta register omfattas inte av sekretess.

För hantering av sekretesskydd vid publicering av uppgifter avseende utrikeshandel med varor tillämpas s.k. passiv sekretessbevakning. Detta innebär att SCB prövar inskränkt publicering av detaljerade varu- och landuppgifter först efter att ett företag själv har begärt detta.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Uppgifter om Sveriges utrikeshandel med varor arkiveras, i de fall verksamheten bedrivs av en enskild näringsidkare, med personuppgifter. Uppgifterna har bedömts vara nödvändiga att ha tillgängliga i 40 år innan de kan arkiveras hos Riksarkivet. Arkiveringsfristen är därmed 40 år efter sista publiceringen av statistikregistret. Enligt regleringen i statistiklagstiftningen får Riksarkivet föreskriva om undantag från gallring. Den föreskrift om bevarande hos Statistiska centralbyrån som gäller för utrikeshandel med varor

är Riksarkivets bevarandebeslut RA-MS 2007:64 (ändrad RA-MS 2011:59, RA-MS 2013:55, RA-MS 2017:15). Bevarande hos Statistiska centralbyrån är undantagna gallring.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet gäller enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt SCB:s föreskrifter ([SCB-FS 2021:34](#)) om uppgifter till statistik avseende Sveriges handel med EU:s medlemsländer, (§3 ändrad genom [SCB-FS 2022:28](#)), ([SCB-FS 2021:35](#)) om uppgifter till statistik över vissa särskilda förflyttningar av varor samt ([SCB-FS 2021:36](#)) om uppgifter till statistik om export fördelad efter faktureringsvaluta.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken regleras av följande EU-rättsakter:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2152 av den 27 november 2019 om europeisk företagsstatistik och om upphävande av tio rättsakter på området företagsstatistik
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1197 av den 30 juli 2020 om tekniska specifikationer och förfaringsätt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2152 om europeisk företagsstatistik och om upphävande av tio rättsakter på området företagsstatistik
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/1225 av den 27 juli 2021 om förfaringsätt för datautbytet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2152 och om ändring av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1197 vad gäller exporterande medlemsstater vid unionsextern export och skyldigheter för rapporteringsenheter
- Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1704 av den 14 juli 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2152 vad gäller närmare detaljer för de statistiska uppgifter som skatte- och tullmyndigheterna ska lämna och om ändring av bilagorna V och VI
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/759 av den 29 april 2015 om ändring av förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 av den 11 mars 2009 om europeisk statistik och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG, Euratom) nr 1101/2008 om utlämnande av insynsskyddade statistiska uppgifter till Europeiska gemenskapernas statistikkontor, rådets förordning (EG) nr 322/97 om gemenskapsstatistik och rådets beslut 89/382/EEG, Euratom om inrättande av en kommitté för Europeiska gemenskapernas statistiska program

Nomenklatur, varor

- Rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1998 av den 20 september 2022 om ändring av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr

2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan

- Rådets förordning (EU) nr 1325/2013 av den 9 december 2013 om ändring av bilaga I till förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan
- Rådets förordning (EU) nr 1326/2013 av den 9 december 2013 om ändring av bilaga I till förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan
- Meddelanden och upplysningar - uppförandekod för förvaltningen av Kombinerade nomenklaturen
- Meddelanden och upplysningar - förklarande anmärkningar gällande Kombinerade nomenklaturen

Nomenklatur, länder

- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1470 av den 12 oktober 2020 om nomenklaturen avseende länder och territorier för europeisk statistik om internationell varuhandel och geografisk uppdelning för annan företagsstatistik

Statistiken rapporteras internationellt till både Eurostat och FN. I slutet av varje månad levereras data för aktuell referensmånad samt för reviderade månader. Vid årsrevideringar och i de fall då revideringar gjorts som får påverkan på tidigare levererade årsuppgifter skickas även uppdaterad data på årsbasis. Leverans till Eurostat sker via Eurostats programvara EDAMIS4 Web Application medan data till FN laddas upp på FN:s FTP-site.

F Historik

Historisk statistik avseende svensk utrikeshandel med varor finns tillgänglig på SCB:s webbplats så långt tillbaka som från år 1732. SCB tog över ansvaret för utrikeshandelstatistiken 1962. Innan dess togs statistiken fram och utarbetades inom Kommerskollegiet.

En viktig förändring inom utrikeshandelsstatistiken med varor skedde i samband med Sveriges EU-inträde 1995. Innan dess kunde all varustatistik baseras på uppgifter om import och export som företagen lämnade till Tullverket. Denna möjlighet upphörde när Sverige blev medlem i EU och del av den inre marknaden. För att ersätta uppgifter som inte längre gick att hämta från tulldokument används sedan 1995 ett EU-utvecklat system där man direkt från företagen samlar in uppgifter om deras handel med andra medlemsländer. Uppgifter om Sveriges handel med länder utanför EU hämtas fortfarande från tulldokument.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Utrikeshandel med varor
E-post	utrikeshandel@scb.se

Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)
----------------	----------------------------------